nul ne les attendrait et par conséquent ne les chercherait. Enfin, comme il s'agit d'études spécialisées qu'on désirerait porter entièrement — et non pas seulement en résumé — à la connaissance et à la discussion d'un public plus étendu que celui de notre pays, nous nous demandions s'il n'était pas utile de les publier dans une langue étrangère.

C'est de ces réflexions qu'est née, au sein du Cercle linguistique à la Faculté des Lettres de Ljubljana, l'idée de fonder un modeste organe où auraient leur place, rédigées, si l'auteur le désire, en langue étrangère, des contributions de contenu non-slavistique ou d'autres qui, tout en touchant à des questions de philologie slave, traiteront des sujets appartenant essentiellement à d'autres domaines de linguistique.

La réalisation de notre projet est devenue possible du moment où la Direction de la *Slavistična revija* a accepté que nos *Linguistica* se joignent, en appendice, à ce périodique déjà connu dans le monde des linguistes, et où le Conseil pour l'Instruction publique et la Culture de la République Populaire de Slovénie a mis à la disposition de la Direction les moyens nécessaires. Nous tenons à exprimer au Conseil pour l'Instruction publique et la Culture ainsi qu'aux éditeurs de la *Revue de Slavistique* notre vive reconnaissance pour leur bienveillante compréhension de nos buts et de nos efforts.

Les Directeurs

Milan Grošelj

O POSESIVNEM ADJEKTIVU V SLOVANŠČINI IN TOHARŠČINI

V sla. jezikih je ta posebnost, da se ne reče *hiša očeta*, *klobuk brata*, ampak *očetova hiša*, *bratov klobuk*, ne *klobuk sestre*, ampak *sestrin klobuk*. Še starejši je sufiks *-ji*: bil je neindividualno svojilen, na njegovo mesto je očitno z uvedbo zasebne lastnine stopil *-ov*, *-in*, ki se rabi, če gre za enega lastnika. Gen. stoji le, če ima poleg sebe atribut: *hiša mojega očeta*. Tako je z izrazi za posest že v stesl. (Vondrak² II 231 s.). Kakor nas pouči Nahtigal, *Slovanski jeziki*² 223 s., je v ruščini in poljščini raba pos. adjektiva »dandanes že precej omejena«, nasprotno so pa ti adjektivi v češčini »še povsem v rabi« in v južni slovanščini so v »polni moči«. O starosti tega načina izražanja v sla. jezikih torej ne more biti dvoma.

Pos. adjektiv pozna izmed ievr. jezikov le še toharščina. Ta jezik so govorili v prvem tisočletju po n. št. v Turkestanu, prve ostanke tega jezika so objavili leta 1908. Sieg-Siegling-Schulze, *Toch. Gramm.* § 41 ugotavljajo: toh. »rada izraža, podobno kot sla. jeziki, pripadnost s pos. adjektivi tudi tedaj, ko bi drugi jeziki imeli rajši genitiv ali sestav-

ljenko«. W. Schulze, eden izmed avtorjev, je gotovo imel pregled čez ievr. jezike. Vprašanje je potemtakem, ali je kakšna zveza med rabo pos. adjektiva v sla. jezikih in v toh. in, če je, od kod ta raba izvira.

J. Wackernagel je leta 1908 postal pozoren na pos. adjektiv v grščini in latinščini (*Mélanges Saussure* 137 ss.: *Genitiv und Adjektiv*). Trdil je, da je tudi v teh dveh jezikih bil prvotno adjektiv namesto pos. genetiva kakor v sla. jezikih. Toda znameniti švedski latinist Löfstedt (*Syntactica* I¹ 83 ss.) je 20 let nato to trditev zavrnil in pokazal, da je v grščini pos. adjektiv omejen na homerski jezik, ki ima to posebnost od eolskega narečja, in da so ti adjektivi v glavnem patronimika, n. pr. *Τελαμώνιος Αἴας*. Dobijo se pa pri Homerju tudi v pravem posesivnem pomenu, n. pr. *νηὶς Ἀγαμέμνονέη*. Posebno je treba omeniti, da se pri Homerju dobijo tudi pos. adjektivi, ki so napravljeni od občil imen, n. pr. *χαλκήιον ἐς δόμον* »v kovačevo hišo«. Tudi v latinščini je ta adjektiv omejen v glavnem na patronimika, ki so pa v zgodovinski dobi že dedna gentilna imena: (Marcus) *Tullius* (Cicero) je bil najprej »Tulov (sin)«. Sicer je v rabi le *patrius*, ki mu ustreza skr. *pítriyah*, gr. *πάτριος* (za mater takšnega enotnega adjektiva ni, ker mati v patriarhalni družbi, kakršna je postala indoevropska iz matriarhalne, ni imela lastnine); v stari latinščini (Plt.) je v rabi *erilis* »gospodarjev«, pozneje *dominicus* ozir. *-a (dies)*, iz česar je fr. *le dimanche*, ital. *la domenica* »nedelja«, in še nekaj drugih, ki so osamljeni v raznih nazivih. Po tem Löfstedtovem popravku je stanje takšno, da je pos. adjektiv živ le v sla. jezikih in toharščini, medtem ko so patronimika v rabi tudi še v sanskrtu, iranščini, ilirščini, venetščini in germanščini.

Jezikoslovje se je razvilo pred 150 leti, ko so začeli primerjati jezike med seboj. Temeljno načelo je, da ne verujemo v spontano nastajanje podobnih oblik, besed in sintaktičnih zvez, ampak da vedno najprej poskušamo najti neko zvezo med podobnimi pojavi, tudi če so zemljepisno tako daleč narazen, kakor so sla. jeziki in toharščina. Skupine ljudi so se namreč razselile z mnogo ožjega prostora. Kje je bila prvotna ievr. domovina, o tem so bila že razna mnenja: iskali so jo od Mezopotamije do Nemčije. H. Krahe je v predavanju *Sprachverwandtschaft im alten Europa* (1951) prišel do zaključka, da so bili zametki ali praelice ievr. jezikov okoli leta 2000 med Skandinavijo in Alpami ter Atlantikom in Vislo (ali še malo čez njo proti vzhodu). Do tega naziranja je prišel takole. Na omenjenem področju se dobijo številna rečna imena, ki so izvedena iz korenov **au-*, **al-*, **ar-*, **ak-* itd. s pomenom »voda« ali pod., prim. *Ova* (pritok Njemena; *O-* namesto *A-* je pod sla. vplivom),

Ala (v Skandinaviji), *Oká* (pri Moskvi). Te korene najdemo podaljšane s sufiksi *-antiā*, *-entiā*, *-arā* ipd., prim. *Avantia*, *Aventia*, *Avara*; *Alantia*, *Alara*; *Arantia* itd. Ista imena najdemo tudi južno od Alp, toda tam so bolj na redko posejana, in sicer med imena sredozemskega izvora, ki so nam nerazumljiva. Indoevropci so jih na jug zanesli šele po letu 2000. Ker se rečna imena od vseh najbolj ohranijo, so po Kraheju najzanesljivejša priča o nekdanjih jezikih; kažejo, da so na omenjenem ozemlju severno od Alp bili okoli leta 2000 sosedi predniki naslednjih jezikov ozir. narodov: na severu so bili Germani, južno od njih od zahoda proti vzhodu pa Latino-Faliski in Italiki (Oske-Umbri), Iliri in Veneti ter Balti; južno od Italikov si je treba misliti Kelte. Germani imajo namreč z Latini skupno ime za *bron* (lat. *aes*, got. *aiz*, stnord. *eir*, stvn. *ēr*), s Kelti pa skupno za *železo* (gall. *isarno-*, stir. *iārn*, germ. *īsarnan*, stvn. *īsarn* »Eisen«). Torej so Germani prišli s Kelti v stik šele, ko so se odselili Latini. Za Grke in Hetite pravi Krahe, da so morali biti izven te skupine: njihovo bivališče za ta čas da ni znano. Najverjetneje se mu zdi, da so Grki prebivali vzhodno od tega področja, manj verjetno, da so se odselili, še preden so nastala omenjena rečna imena. Vsekakor so pa Grki odšli proti jugu pred Italiki, Iliri in Veneti.

Zgoraj navedenih rečnih imen res ni v Grčiji. Vzrok je morda tudi v tem, ker so Grki prišli v kraje, ki so bili gosto naseljeni in kjer so rekam bila že dana imena, ki so jih Grki kar prevzeli. Zaključki ex silentio niso zanesljivi. Krahe, *Beiträge zur Namenforschung* 4 (1953), 47 s. pogreša obča imena, iz katerih so omenjena rečna imena šele nastala. Opozoril bi na to, da se ravno v grščini dobijo. To so *ἄα' σούστημα ὄδατος* (Hes., Phot.) »vsedlina vode«, *ὄλος* »motna tekočina« in *ὄρος* »vodni del mleka, sirotka«: *ἄα* je moglo nastati iz **auā*; *ὄλος* in *ὄρος* sta v prevoju s kor. **al-* in **ar-* (prim. *ἄλω* : *ἄλμος*). Reka *Opa* ima torej natančno isto ime **auā*, ki je ohranjeno v grščini, *Ala* ustreza maskulinu *ὄλος*, grškega *ὄρος* ni treba več vezati z latinskim *serum* (kjer je spiritus lenis namesto pričakovane ostrega pridiha delal težave: pomagali so si s tem, da so v *ὄρος* videli jonsko obliko).

Ker so torej v grščini ohranjeni omenjeni koreni v občih imenih, ki so vendar prvotnejša od lastnih imen, sledi, da so se Grki ali ločili od omenjenih skupnosti jezikov, preden je nastal omenjeni sistem rečnih imen iz kor. **au-*, **al-*, **ar-*, ali pa da so Germani i. dr. pustili Grke za seboj in odšli proti zahodu ter se naselili na ozemlju, kjer jih najdemo po Kraheju okoli leta 2000. Vse je odvisno od smeri naseljevanja, toda ta nam do sedaj še ni zanesljivo znana.

Področje severno od Alp seveda ni bilo prazno, arheologija ima zato nešteto dokazov v ostankih starih kultur. Za zahodno Nemčijo, Francijo, Britanijo in Irsko pa tudi za Španijo je arheologija in antropologija dognala za predzgodovinsko dobo vsaj že štiri selitve: ljudi stare in srednje kamene dobe, sredozemskega človeka nizke rasti, ki se je širil iz Afrike, človeka visoke rasti, ki je — zopet iz Afrike — prinesel s seboj megalitsko kulturo, in končno, okoli leta 1850, človeka, ki je zanj značilna čaša zvončaste oblike. Indoevropecji so torej dali neke skupne poteze raznim rodovom, ki so pa v izgovoru in besedišču, v načinu izražanja ohranili nekaj svojih posebnosti. Tudi je verjetno, da se je proces indoeuropeizacije starejšega prebivalstva vršil v več fazah, med katerimi so bili krajši ali daljši presledki. Nove oblike in sintaktične zveze so se širile iz raznih središč v obliki koncentričnih krogov (»valovna teorija«). Okoli parcelic germanščine, latinščine itd. so se jeziki šele polagoma izkristalizirali, ko so nastale večje družbene celote.

Izven omenjenega jezikovnega področja so ostali poleg Hetitov, Indoirancev i. dr. tudi Slovani in Toharci. Vprašanje je, ali so bili Slovani in Toharci kdaj bližnji sosedje. Če so bili, potem bi mogli rabo pos. adjektiva v teh dveh jezikih povezati med seboj. Na sosesčino dveh ali več jezikov je pa mogoče sklepati iz skupnih posebnosti, ki jih drugi jeziki nimajo. W. Porzig, *Die Gliederung des idg. Sprachgebiets* (Heidelberg 1954), res ugotavlja na str. 182 ss., da sta si bila ta dva jezika nekoč sosedata. Na to kažejo sledeča dejstva: sla. sufiksu *-ynja* (sle. *blag-inja*, *drag-*) ustreza le lit. *-unē* in toh. *-une*. Drugje tega sufiksa ni. Adjektiv na *-lo-*, ki ga poznajo razni ievr. jeziki, so vključili v glagolski sistem le sla. jeziki (*bi-l*, *dela-l*), armenščina in toharščina. Isti trije jeziki so spojili sufiksa *-sko-* in *-jo-* v *-skjo-*: od tod sla. *-i-šte* (sle. *-i-šče*; druge razlage glej pri Bajcu, *Besedotvorje* I § 206), arm. *-(a)ci* in toh. A *-ši*, B *-šše*. Od inovacij v pomenu besed naj omenim le, da je kor. **rčk-*, ki v indoir. in germ. jezikih pomeni le »določiti« (ta pomen je ohranjen tudi v sle. *rok* »termin«), le v sla. jezikih in toharščini dobil pomen »reči«. To ne more biti slučaj. Važno je sledeče: neki jezik, n. pr. toharški, more imeti skupno posebnost z enim jezikom ali s skupino jezikov. Če se oziramo na en jezik, pravi Porzig 183 s., »moramo po tem, kar sedaj vemo, domnevati, da je toharščina nastala v bližini grščine, trako-frigijščine in slovanščine«. Če pa upoštevamo skupine jezikov, potem kažejo inovacije na to, da je toharščina nastala v bližini baltščine, germanščine in slovanščine (str. 187). V obeh primerih je torej bila sosedata

slovanščine toharščina. Na podlagi vsega tega smemo sklepati, da je tudi raba pos. adjektiva v teh dveh jezikih enotnega izvora.

Zdaj se moremo vprašati, na katerem kraju sta si bili slovanščina in toharščina sosedni. Spomnimo se zopet Krahejeve lokalizacije ievr. jezikov za konec tretjega tisočletja! Domnevati moramo, da je bila praelica slovanščine vzhodno od Visle in severno od Črnega morja. Seveda so se predniki Slovanov morali najkasneje okoli leta 750 umakniti od Črnega morja pred invazijo Skitov. Grki so ob Črnem morju poznali le Skite.

Toharci so v prvem tisočletju po n. št. živeli v Turkestanu. Tja so morali priti od zahoda neznano kdaj. Sosedje Slovanov so mogli biti edino v bližini Črnega morja. Na tem področju so morali skupaj s Slovani razviti ali od kod drugod prevzeti rabo pos. adjektiva.

Vzrok za jezikovne inovacije so lahko nove razmere v prirodi ali družbi. Nastati pa morejo tudi, če jezikovna skupina pride v stik z drugim jezikom. Tudi od jezika zasedene dežele še vedno nekaj ostane kot plast pod jezikom prišlecev: jezikovni substrat.

Raba pos. adjektiva je omejena na področje Črnega morja. Od grških narečij jo pozna edino eolščina, ta je pa tista, ki leži Črnemu morju najbliže. Tu je tudi prastaro jezikovno in kulturno področje: Mala Azija s Kavkazom. Kavkaz je s svojimi težko pristopnimi pobočji in dolinami zadnje pribežališče za plemena, ki so nekoč stanovala daleč proti zahodu, čez Malo Azijo do Grčije. Severno od Kavkaza so kavkaška plemena segala do Kubana še do velike selitve leta 1864. Še danes, ko so ta plemena stisnjena na Kavkazu, govore tam čez 50 jezikov; Strabon pa pripoveduje (VII p. 498), da je bilo na sejmu v Dioskuriadi (kjer se Kavkaz spušča v morje) slišati 70 jezikov. Koliko jezikovnih plasti je bilo v Mali Aziji in na Kavkazu, ni še niti približno dognano. Saj niti ne vedo, koliko so severni kavkaški jeziki sorodni z južnimi. Za vpliv teh jezikov, ki so v starem veku segali daleč proti zahodu, naj navedem le tri primere.

Po Grčiji in Mali Aziji so razširjena številna imena mest, rek in gorá na -ssos (at. -ttos): *Halikarnēssos*, *Ilissós*, *Parnāssós*. Sufiks je neievr., ravno tako tudi koreni. Torej ta in druga imena izvirajo od predievr. prebivalcev. To staro prebivalstvo so bili Lelegi ali Legi *Λεγες*, *Ληγαι*: *Le-* v *Λεγες* je pluralni prefiks, sg. tega imena nam je ohranil gramatik Herodian: *Λεξ*. Legi so bili v prvem stoletju pred n. št. le še malo kavkaško pleme na severni strani Kavkaza ob Kaspiškem morju. To so današnji *Lakki*: imeni sta identični. V štirinajstem stoletju pred n. št.

se je pa z utrjenim mestom *Lakkus* vojskoval hetitski kralj Mursilis II., dokler ga ni zavzel. — V jeziku današnjih Lakov je še sedaj živ sufiks *-ssa*, ki služi za tvorbo adjektivov od poljubnih substantivov.

Drugi primer: v hetitščini se ojevska debela končujejo v nom. sg. na *-as* < **-os*, gen. se pa tudi končuje na *-as*, kar je nenavadno. Edina sprejemljiva razlaga za to dejstvo je, da je gen. na *-as* v resnici pos. adjektiv (Kretschmer, *Glotta* 21, 94 s.). Seveda ta adjektiv ni indoevropski, ampak hatski. Ko so Hetiti vdrlí od vzhoda v Malo Azijo, so tam našli neievr. Hate; da ne pride do mešanja s Hetiti, ki so njihovo ime podedovali pri sosedih (tudi Armenci se imenujejo sami *Hajkh*), imenujemo Hate rajši Protohate.

Tretji primer: v ievr. jezikih je ta posebnost, da predmetom (stolu, mizi) pripisujemo (gramatični) spol: moški ali ženski, ko bi vendar pričakovali, da bodo predmeti neutra, t. j. ne eno ne drugo. Ta pojav, ki je nam domač, je pa med jeziki na svetu nekaj osamljenega: dobi se le v ozkem pasu v Severni Afriki, v Prednji Aziji in v ievr. jezikih v Evropi. Pojav spada med tako imenovane »nominalne kategorije«, kakor so še »živo — neživo« (v sla. jezikih!), »razumno — nerazumno bitje«, »moško — žensko (po prirodnem spolu)«. Največ teh kategorij je pa še danes živih v kavkaških jezikih in upravičena je domneva Wilh. Schmidta, da se je gramatični spol razširil s kavkaškega področja proti Afriki in Evropi. Med jeziki, ki imajo to posebnost, je torej »tipološko sorodstvo«, čeprav si sicer med seboj niso v sorodstvu.

Če potemtakem najdemo v Mali Aziji ali na Kavkazu jezike ali celo jezikovno plast, ki rabi pos. adjektiv namesto pos. genetiva, smemo rabo pos. adjektiva v sla. jezikih, toharščini in eolščini pripisati vplivu takšnega jezika ali plasti. Videli smo, da het. genativ razlagajo kot pos. adjektiv in da ga pripisujejo protohatskemu jeziku. Za ta stari jezik je pa ugotovil W. Brandenstein, da mu »je manjkal genativ« in da so namesto njega rabili adjektiv na *-il*. Genetiva pa tudi ni imela lidijščina. Ohranjen je dvojezični nagrobni napis z imenom pokojnika: *Nánnas Διονυσιαλέος* (!) = lid. *nannas bakivalis* (*-lis* je sufiks za adjektiv). K moškemu imenu *Manes* je pos. adjektiv *manelid*, k *Zepsovemu* imenu: *civalis*. Lidijščina odraža tu protohatski vpliv. Številne pos. adjektive je pa končno imela tudi etruščina in Etruski so prišli v Italijo pred letom 800 iz Lidije. Tako je za Malo Azijo izpričana raba pos. adjektiva v protohatsčini, pod njenim vplivom jo imata lidijščina in etruščina, živa je pa še danes na Kavkazu v lakiškem jeziku. Laki so pa zadnji ostanek Lelegov, ki so segali tja do Makedonije.

Sedaj bi bilo treba dognati, kje so predniki Slovanov in Toharcev prišli v stik s protohatsko plastjo, da so od nje prevzeli rabo pos. adjektiva. — Eolci so jo mogli prevzeti od Lelegov, ko so zasedli severno Grčijo, Lezbos in severno Malo Azijo. Za Slované in Toharce je pri današnjem stanju jezikoslovja in arheologije nemogoče to točno dognati. V poštev pride ali zahodna obala Črnega morja in zaledje severno od tod ali pa področje severno od Kavkaza proti Kubanu in onstran tega. Na zahodu kažejo na protohatski vpliv krajevna imena *-ssós* ob Črnem morju: pokrajina in kraj *Salmydēssós*, *Odēssós* (dan. *Varna*) in kraj istega imena pri dan. *Odesi*, ki ga pa Plinij star. in Ptolemej imenujeta *Ordēssós*. Zadnje ime ima pa tudi levi pritok Donave (dan. *Ardžiš*) pri Herodotu 4, 48. To rečno ime je posebno pomembno, kajti rekam dajejo imena le dalj časa naseljeni prebivalci, ne pa trgovci, na kar bi pri mestnem imenu mogli misliti. Tu na zahodu ali na vzhodu je torej bilo mogoče prevzeti ob daljšem sožitju rabo pos. adjektiva od protohatske plasti.

Jezikoslovju bo lahko mnogo pomagala arheologija, če se kdaj posreči vsaj največje arheološke kulture pripisati določenim ljudstvom. Vsi se zavedajo, da kultura ni vezana na jezikovne meje, vendar je na drugi strani neki paralelizem mogoč. O. Menghin je leta 1928 v Zborniku na čast Hruševskemu (po *Glotta* 28, 259) zapisal, da je z arheološkega stališča mogoče ugotoviti na zahodu črnomoškega področja dva prednjeazijska kulturna tokova, nadalje tok, ki je prihajal iz zahodne Male Azije in ki ga z vso rezervo imenuje — »protohatskega«, in še dva poznejša. Še zanimivejše mnenje pa beremo v Menghinovi knjigi *Weltgeschichte der Steinzeit* (Wien 1931), 557. Med arheološkimi ostanki na ljubljanskem barju iz prve polovice drugega tisočletja pred n. št., po katerih je dobila ime »ljubljska kultura«, je posebno značilna skledica s podstavkom (nogami) v obliki križa, poleg tega štirioglato šilo ipd. Te oblike ljubljanske kulture imajo najboljšo paralelo v kubanski kulturi. Ljubljanska kultura se nadaljuje v Vučedolu in v Bosni (proti severu sega do Dunaja) in v grški zgodnjeheladski kulturi. Na drugi strani pa peljejo iz Ljubljane tokovi v Italijo. Torej gredo iz Ljubljane tokovi proti Italiji, Grčiji in Kubanu. Zato sklepa Menghin takole: če naj pripišemo te tri smeri trem ievr. narodom, potem morejo to biti samo Italiki, Grki in — Toharci. Ti namreč spadajo k tako imenovani skupini *kentum* ievr. jezikov, ker so ievr. palatale ohranili kot zapornike. Toharci, nadaljuje, pridejo tembolj v poštev, ker ima toharščina — »kavkaške« elemente v sebi. — Poudarjam, da je Menghinov poskus, identificirati

arheološko kulturo z narodom, samo domneva, podana z izrecno rezervo. Če bi se pa kdaj res posrečilo to domnevo dokazati, bi iz nje sledilo, da so predniki Slovanov in Toharec bili v stiku s protohatsko jezikovno plastjo severno od Kavkaza.

Naj na koncu povzamem glavne točke. Raba pos. adjektiva je med ievr. jeziki živa le v sla. jezikih in toharščini. Ta dva jezika sta bila nekoč soseda. To sta mogla biti le ob Črnem morju. Grščina pozna to rabo le v eolščini, torej na severu, v bližini Črnega morja. Na tem področju pa pozna rabo pos. adjektiva protohatsčina, od katere jo imata tudi lidijščina in etruščina. Protohatsčina je bila okoli leta 2000 že star jezik, ko so bili bodoči ievr. jeziki šele v zametkih. Protohatska plast je segala tja v Grčijo in ob Črnem morju do Odese, severno od Kavkaza pa do Kubana do leta 1864. Upravičena je torej domneva, da je mogoče rabo pos. adjektiva pripisati protohatski jezikovni plasti.

Résumé

Sur l'adjectif possessif en slave et en tokharien

L'emploi de l'adj. poss. remplaçant le gén. poss. est un des traits caractéristiques des langues slaves, cf. pour le détail Nahtigal, *Slov. jeziki*⁷ 223 s. Le suffixe -ъъ qui se prêtait à désigner indifféremment un ou plusieurs possesseurs, a été supplanté par -овъ, -инъ, s'il s'agissait d'un possesseur individuel. C'était la conséquence d'un changement dans la structure sociale.

L'adj. poss. est aussi bien représenté en tokh., voy. Sieg-Siegling-Schulze, *Toch. Gramm.* § 41: «Das Tocharische liebt es, ähnlich wie die slavischen Sprachen, die Zugehörigkeit durch abgeleitete Adjektiva zu bezeichnen.» Dans les autres langues i.-e., l'emploi de l'adj. poss. est limité aux patronymiques et à quelques mots isolés comme scr. *pitriyah*, gr. *πάτριος*, lat. *patrius*.

J. Wackernagel, *Mélanges Pedersen* (1908), 145 ss.; *Vorl.* II² 68 ss. était d'avis que, dans une période reculée, l'adj. poss. avait été aussi plus fréquent en grec et en latin: le gén. poss. ne serait que le produit d'un développement récent. Mais E. Löfstedt, *Syntactica* I¹ (1928), 83 ss. s'est senti obligé d'apporter des corrections essentielles aux vues de W. Selon Löfstedt, l'emploi de l'adj. poss. est, en grec et en latin, assez restreint. Il était d'un usage limité dans la langue homérique, influencée en ceci par l'éolien, dans des cas comme *μηδὲς Ἀγαμέμνονός, Κανανήιος υἱός*; on trouve aussi des adjectifs tirés de noms communs, p. ex. Od. 18, 328 *χαλκήιον ἐς δόμον*. Ce n'était que dans le dialecte éolien que les patronymiques en -ιος, c. à d. les adj. poss., étaient d'un usage courant et officiel, cf. éol. *Σθενέας ὁ Νικταῖος*, thess. *Ἀλέας Δαμοσθένειος*, béot. *Μνασίδικος Ἀθανοδώριος* ou même *Ποντάλα Πονταλεία κόρη Τιτυρεία γυνή* (Fraenkel *PWRE* XVI 1656, 8 ss.; Schwyzler, *Griech. Gramm.* II 177). En latin, ce sont les genti-